

REGIONAL UDVIKLINGSSTRATEGI 2024-2027

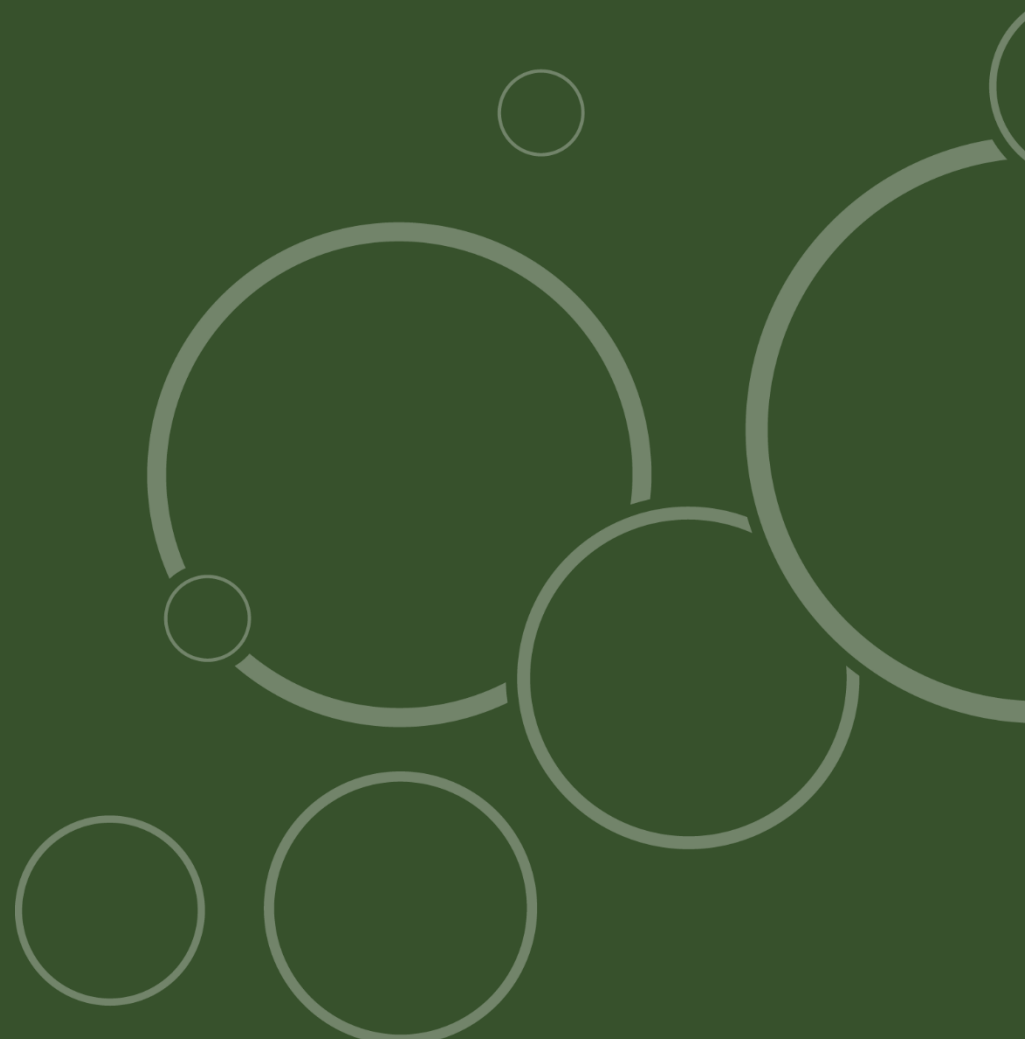

REGION NORDJYLLAND
– i gode hænder

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	3
Strategiens afgrænsninger og snitflader	4
Udfordringer i Nordjylland i dag	5
Vision	7
Strategisk ramme og bærende principper	8
Strategispor	
• En grøn region	10
• En kompetent region	15
• En sammenhængende region	20
• En attraktiv region	25
Strategisporenes bidrag til en region i balance	30
Fællesafsnit med kommuneplanstrategier	31
Processen for udarbejdelse af strategien	32
Bilagsoversigt	33

FORORD

Samarbejde er en nøgle til succes, og de stærkeste resultater er dem, vi skaber i fællesskab. Det har vi gang på gang bevist i Nordjylland.

Gennem årene har vi flyttet vores region i den rigtige retning på en lang række vigtige parametre. Og med afsæt i en fælles forståelse af regionens udfordringer og potentialer har vi sammen skabt udvikling og vækst til glæde og gavn for hele Nordjylland.

Den kurs vil vi fortsætte målrettet i en ny Regional Udviklingsstrategi (RUS) for perioden 2024-2027. En strategi som ikke kun er Regionsrådets egen. Det er hele regionens strategi – et fælles afsæt som vi er enige om på tværs, og som spiller konstruktivt sammen med øvrige nordjyske strategier.

Strategien indeholder en række kerneinitiativer, som dog ikke er en udtømmende liste over initiativer, der kan være med til at realisere strategien. Gode idéer er derfor altid velkomne.

Samlet set danner strategien grundlag for et bredt samarbejde om at løse fremtidens udfordringer og indfri det store potentiale, som Nordjylland har.

Vi vil bl.a. have fokus på mobilitet, sammenhæng og balance mellem regionens større byområder og landdistrikter for at skabe udvikling i hele regionen.

Og vi vil sikre, at alle borgere får tilbudt relevante uddannelser, uanset hvor de bor. Det være sig ungdomsuddannelse, videregående uddannelse eller efteruddannelse, der kan sikre alle efterspurgte kompetencer og forudsætninger for et godt arbejdsliv. Det vil vi gøre med en fælles og koordineret indsats.

Vi vil også skabe bedre vilkår for naturen og miljøet, som er under pres på flere fronter. Både i form af en målrettet indsats for øget grøn omstilling, og med et fokus på undersøgelser og oprydning af tidligere tiders forurening, der hvor den udgør en risiko for vores grundvand eller for borgernes sundhed.

Endelig vil vi skabe attraktive rammer for bosætning og spændende oplevelser for besøgende med fokus på stærke lokalsamfund og et levende kulturliv, som kan bidrage til øget livskvalitet og trivsel samt danne nye fællesskaber.

Det er vores afsæt for et fortsat samarbejde om udviklingen af Nordjylland. En region med en stærk puls og masser af levskraft, som gør den attraktiv for borgere, virksomheder og besøgende.

Mads Duedahl
Formand for Regionsrådet

STRATEGIENS AFGRÆNSNINGER OG SNITFLADER

Regional Udviklingsstrategi (RUS) er et fælles afsæt for nordjysk udvikling. Den vedtages af Regionsrådet og har i sine initiativer et fokus på Regionens rolle i regional udvikling. Den indgår i et tæt samspil med andre strategier og planer både hos Region Nordjylland selv og hos de mange samarbejdspartnere i og udenfor Nordjylland. Den fælles forståelse af de nordjyske udfordringer og viljen til at samarbejde om udvikling er kendetegnende for aktørerne i den nordjyske udvikling.

Overordnet strategi for flere områder

Lov om Erhvervsfremme regulerer RUS, idet der i lovens paragraf 15 står følgende:

”Regionerne kan efter høring af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse udarbejde en regional udviklingsstrategi. Udarbejder regionerne en strategi, kan den omfatte regionernes lovhjemlede opgaver inden for regional udvikling og i tilknytning hertil den fremtidige udvikling i regionen, infrastruktur, udvikling i yderområderne, natur og rekreative formål, grøn omstilling og klimatilpasning og eventuelle grænseoverskridende samarbejder.”

RUS fungerer som en overordnet strategi for en række sektorplaner i Regionen for henholdsvis:

- Uddannelse
- Kultur
- Bæredygtighed
- Råstoffer
- Jordforurening
- Mobilitet

Afgrænsning mod erhverv og sundhed

RUS har en lang række snitflader til erhvervs- og sundhedsområdet samt til samarbejdsprojekter med en række aktører.

Erhvervsfremme og erhvervsudvikling indgår ikke i RUS, da Regionen her ikke har kompetence, men flere af Regionens samarbejdspartnere arbejder med området. Der er derfor en god dialog om et helhedssyn på Nordjyllands udfordringer.

Sundhedsområdet indgår heller ikke i RUS, men har sin egen lovgivning samt en fireårig sundhedsplan. Men der er naturligvis en sammenhæng mellem sundhedsområdet og regional udvikling, da begge handler om at skabe forudsætninger for det gode liv.

UDFORDRINGER I NORDJYLLAND I DAG

En række nationale og globale udfordringer har særlige vinkler i Nordjylland:

Skæv befolkningsudvikling

Selv om der i Nordjylland samlet set forventes en lille stigning i befolkningstallet over de næste ti år, oplever de fleste egne i regionen en tilbagegang i antallet af indbyggere. Det giver en ubalance i befolkningssammensætningen mellem landdistrikterne og byområderne.

Samtidig flytter et stigende antal unge fra regionen under eller efter endt uddannelse, og det forventes, at der i 2030 vil være 6 pct. færre unge mellem 16 og 24 år end i dag. Den demografiske udvikling betyder også, at næsten hver tredje nordjyde i 2030 vil være fyldt 65 år. Det skaber en nedgang i andelen af nordjyder i den erhvervsaktive alder.

Klimaforandringer giver udfordringer

Nordjylland har et relativt højt forbrug af energi og fossile brændsler, både i erhvervslivet og i husholdningerne. Det skyldes både en særlig sammensætning af erhvervsstrukturen og manglende energieffektivisering. Det giver en høj udledning af CO2 og drivhusgasser.

Klimaforandringer betyder endvidere, at regionens mange lavtliggende områder, specielt langs den vestlige del af Limfjorden, trues af oversvømmelse.

Brug for kvalificeret arbejdskraft

Analyser peger på, at Nordjylland vil opleve mangel på flere typer af arbejdskraft, fx tekniske, sundhedsprofessionelle og bygningsuddannede. En særlig udfordring er, at der ses et højt frafald på især de erhvervsfaglige uddannelser (43 pct.).

Hertil kommer, at næsten 10 pct. af de unge mellem 16 og 24 år hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse.

De unges trivsel er også en udfordring bl.a. i forhold til frafald på uddannelserne. Region Nordjyllands sundhedsprofil fra 2021 viser, at over en tredjedel af de unge nordjyder scorer lavt på WHO's trivselsindeks.

Samlet set er efterspørgslen på kvalificeret arbejdskraft stor, og i visse brancher kan man ikke få den ønskede arbejdskraft. Det påvirker virksomhedernes evne til innovation og til at holde en høj produktivitet.

Utilstrækkelig el-infrastruktur

Elnettet ikke har kapaciteten til at imødekomme de fremtidige behov, som Nordjylland har. Behov, som er affødt af fx etablering af ny vedvarende energi, Power-to-X-anlæg, strøm anlæg på havnene og elektrificering af el-intensive virksomheder.

Elektrificering af transportsektoren er en stor opgave. Det skal prioriteres for at sikre fremkommelighed og langt mindre påvirkning af klimaet. Især den lette transport, som fx personbiler og varevogne, kan umiddelbart elektrificeres, men i stigende grad også busser, tog og anden tung trafik. Udrulning af ladeinfrastruktur til de stadig flere elbiler er en fortsat udfordring i hele Nordjylland.

Trafikale forbindelser udfordret

Nordjylland er en region med store afstande mellem større byer og landdistrikter, og bilen står for næsten 90 pct. af de kilometer nordjyderne transporter sig. Stigende pendling skaber tiltagende trængsel på vejene, særligt i Aalborg-området.

Det er en udfordring at skabe bedre trafikale forbindelser, så familie-, fritids- og arbejdsliv kan hænge sammen, uanset hvor man bor i regionen. For at det kan ske bæredygtigt, må vi prioritere cykel,

bus og tog nogle steder, mens en bedre udnyttelse af personbilerne kan være i fokus andre steder.

Naturen under pres

Der er i dag lagt planer for anvendelse af regionens areal til en lang række formål i en grad, der gør, at presset på naturen vil fortsætte med at stige.

Både i det åbne land og i byerne er variationen i dyre- og planteliv (biodiversiteten) under pres.

Samtidig har hidtidige aktiviteter efterladt mange områder med forurening fra virksomheder og industri, som gennem tiden har brugt forskellige kemikalier. Stofferne har været håndteret på en måde, der gør, at jorden og grundvandet er truet mange steder i dag.

En betydelig del af de forurenede områder udgør en risiko for omgivelserne – herunder en række forureninger med PFAS og pesticider.

I Nordjylland er der omkring 850 grunde med jordforurening, som udgør en risiko for grundvandet, menneskers sundhed, vandmiljø og natur. Det er en stor udfordring for landsdelen.

VISION

“ Nordjylland skal være en bæredygtig region i udvikling, hvor vi sætter samarbejde i højsædet.

En region hvor vi tør gå nye veje for at skabe muligheder for virksomheder og trivsel for borgere i alle aldre.

En region i balance med god sammenhæng mellem by og land hvor vi har respekt for lokale kvaliteter og øje for regionale styrkepositioner.

VISIONENS STRATEGISKE RAMME

Omdrejningspunkterne i den Regionale Udviklingsstrategi er en række bærende principper og strategispor, som tager afsæt i Nordjyllands udfordringer, kendetegn og potentiale.

De fire bærende principper

Visionen bygger på fire bærende principper, som gælder for alle strategispor. De beskriver, hvordan vi vil sætte handling bag ordene.

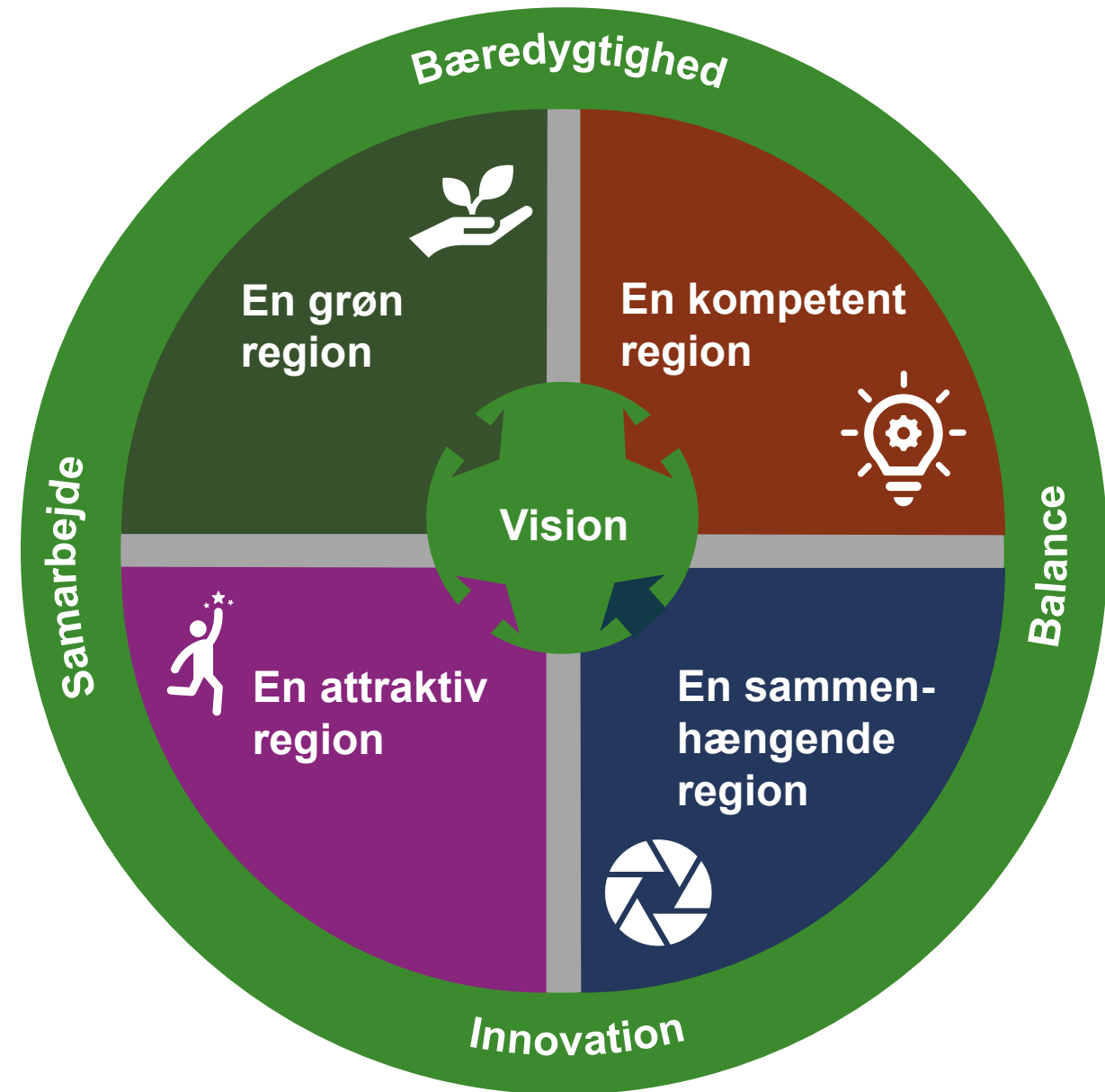
- Samarbejde
- Bæredygtighed
- Balance
- Innovation

De fire strategispor

- En grøn region
- En kompetent region
- En sammenhængende region
- En attraktiv region

Indsatser i de fire strategispor skal medvirke til at indfri visionen for Nordjyllands udvikling. Det gælder indsatser fra Regionsrådet og indsatser, som udvikles i samarbejde med – og mellem – andre relevante aktører i Nordjylland.

For hvert af de fire strategispor er der prioriteret en række udvalgte kerneinitiativer, der er centrale for samarbejde og partnerskab om udvikling i Nordjylland. Initiativerne vil blive gennemført i partnerskaber af skiftende karakter og sammenhæng, hvor hver deltager bidrager på baggrund af sine ressourcer, ansvarsområder og kompetencer.

VISIONENS BÆRENDE PRINCIPPER

Balance

Vi skal sikre sammenhængskraft og balance mellem by og land, og udnytte potentialerne i alle dele af regionen.

Innovation

Vi skal turde tænke nyt og være innovative på alle områder. Innovation og digitalisering giver bedre løsninger.

Bæredygtighed

Vi skal skabe blivende resultater på et økonomisk, miljømæssigt og socialt bæredygtigt grundlag.

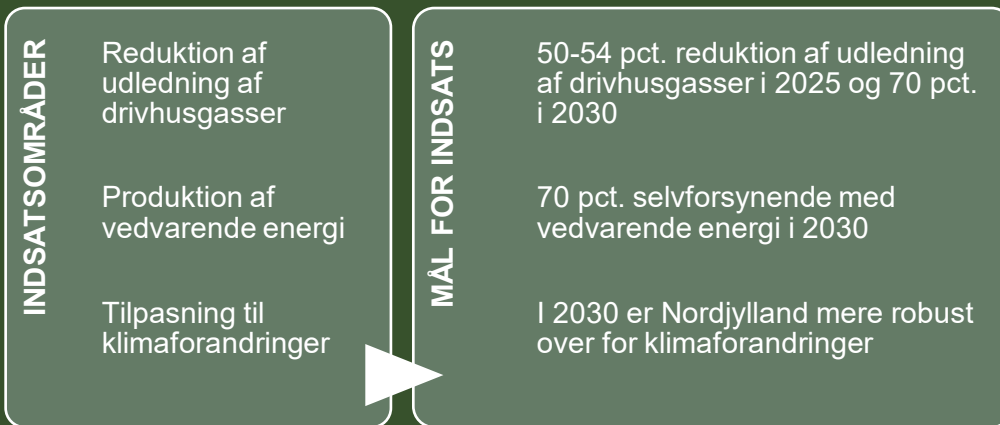
Samarbejde

Vi skal vedligeholde og indgå strategiske samarbejder og partnerskaber, så vi i fællesskab opnår størst mulig effekt og resultater.

STRATEGISPOR: EN GRØN REGION

Mål

Målet er at styrke Nordjyllands position som en grøn og bæredygtig region. Nordjylland skal være Danmarks grønne energiproducent og være selvforsynende med vedvarende energi i 2040. Vi samarbejder bredt for at løse de tiltagende klimaforandringer og udnytte mulighederne i innovation inden for nye energiformer og -systemer.

Indsatsområde: Reduktion af drivhusgasser

Paris-aftalen er den internationale, bindende aftale om reduktion af drivhusgasser. Udledningen af drivhusgasser består først og fremmest af udledning af kuldioxid (CO2), men også andre gasser indgår i den samlede udledning.

Parisaftalens mål er i Danmark omsat til et nationalt mål for reduktionen på 70 pct. i 2030 og klimaneutralitet i 2050 målt i forhold til 1990.

Det er derfor et centralt mål for Nordjylland, at de nordjyske udledninger af drivhusgasser også lever op til reduktionsmålene.

Disse målsætninger berører dog kun en del af landsdelens klimaaftryk, nemlig den del som udledes på dansk jord.

Store dele af klimaaftrykket kommer fra internationale forsyningskæder, og vedrører de produkter og services, som indkøbes - det indirekte forbrug.

Derfor er det også vigtigt at være bevidst om, hvordan vores forbrug påvirker udledningen og hvordan grønne indkøb, genbrug og mindre forbrug kan bidrage positivt.

Der er ikke én central myndighed på klimaområdet i landsdelen, men en lang række som hver især har et ansvar.

Målet er derfor at skabe et bredt samarbejde mellem myndigheder, institutioner, organisationer, virksomheder og civilsamfund for at skabe synlige resultater, som effektivt flytter udviklingen i den rigtige retning.

Et særligt fokusområde vil være landsdelens hospitaler, der samlet set står for 86 pct. af virksomheden Region Nordjyllands udledning.

Da efterspørgslen på sundhedsydelser næppe vil falde i årene fremover, jf. den demografiske udvikling, skal reduktionerne i drivhusgasudledning findes i en kombination af forskellige tiltag.

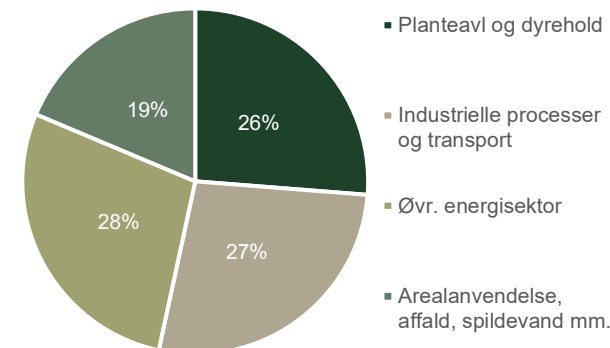
Her spiller grønne bevidste indkøb, ændrede arbejdsgange, reduktion af forbrug af engangsartikler og medicin en vigtig rolle.

Centralt effektmål: Reduktion af drivhusgasser

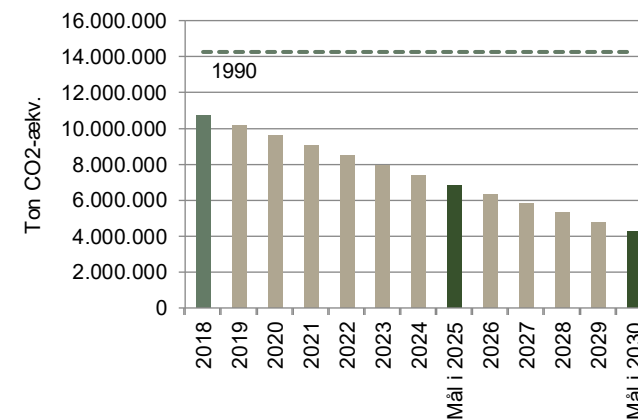
I 2025 er udledningen af drivhusgasser reduceret med 50-54 pct. og i 2030 med 70 pct. i forhold til niveauet i 1990.

Fakta

CO2-udledning i Nordjylland fordelt på sektorer, 2018

Drivhusgasudledning i Nordjylland

Kilde: Planenergi for Region Nordjylland

Indsatsområde:

Produktion af vedvarende energi

Det er en nordjysk målsætning at blive selvforsynende med vedvarende energi. Den nordjyske produktion af vedvarende energi kommer fra flere kilder. Det skyldes i nogen grad de mange forskellige naturgivne og stedbundne ressourcer i Nordjylland, blandt andet vindkraft.

Cirka en tredjedel kommer fra vindkraft, hvor regionen har gode betingelser for opsætning af vindmøller. Biomasse, herunder træaffald, dvs. skovflis, træpiller og træaffald, samt biogas fylder også meget i Nordjylland.

Der er i Nordjylland opstillet scenarier for, hvordan man når målet om at gøre Nordjylland selvforsynende med vedvarende energi. Denne omstilling kræver indsats på alle energiområder, bl.a.

- gennemgribende energibesparelser på el- og rumvarme i boliger og virksomheder
- omlægning af traditionel varmforsyning til sol, vind, jordvarme og biomasse
- udvidelse af den planlagte vindmøllekapacitet suppleret med solceller
- etablering af biogasanlæg, elektrolyseanlæg, synteseanlæg og opkobling til naturgasnettet

Beregninger knyttet til scenarierne viser, at omstillingen kræver investeringer i energirenovationer og anlæg i størrelsesordenen 90 mia. kr. Det kan skabe over 50.000 arbejdspladser i anlæg i Nordjylland. Oveni dette kommer arbejdspladser knyttet til vedligeholdelse – altså endnu mere beskæftigelse.

Målet er på denne baggrund, at Nordjylland i en balance mellem benyttelse og beskyttelse, udnytter sine teknologiske og naturgivne fordele inden for udvikling og produktion af energi samt placering af energianlæg.

Produktion af vedvarende energi har et stort potentiale i landdistrikterne med energianlæg indenfor bl.a. vindmøller, solceller og biogasanlæg.

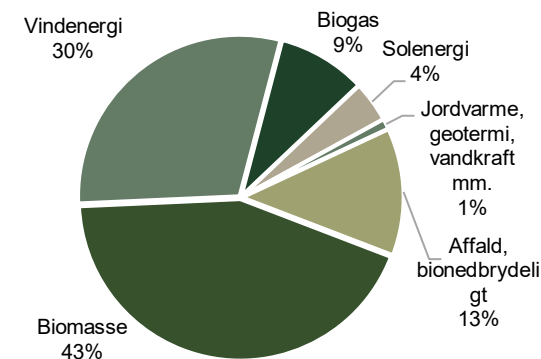
Centralt effektmål:

Produktion af vedvarende energi

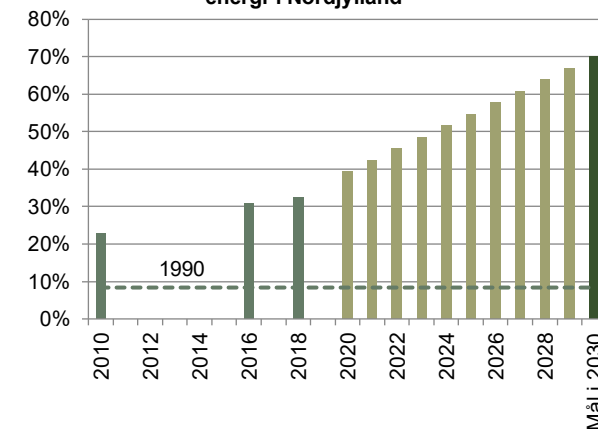
I 2030 er Nordjylland 70 pct. selvforsynende med vedvarende energi.

Fakta

Produktion af vedvarende energi fordelt på energikilder i Nordjylland, 2020

Grad af selvforsyning med vedvarende energi i Nordjylland

Kilde: Planenergi for Region Nordjylland

Indsatsområde:

Tilpasning til klimaforandringer

Klimaforandringerne forventes at forårsage højere temperaturer, kraftigere nedbør og et stigende havniveau. Danmark er et af de lavest liggende lande, og i Nordjylland findes lange kyststrækninger og mange lavtliggende områder, især langs den vestlige del af Limfjorden. De arealer vil blive oversvømmet ved en stigning i middel-havniveau.

Det er en udfordring, som overskrider regions- og landegrænser. Derfor er der brug for tiltag omkring klimatilpasning, som tager hånd om klimaforandringernes konsekvenser og beskytter borgere, virksomheder, naturområder mv.

Klimatilpasning defineres af FN's klimapanel (IPCC) overordnet som samfundets tilpasning til de klimaændringer, der forventes over de kommende årtier, og kan helt kort formuleres således:

”Klimatilpasning er svar på eksisterende eller forventede effekter af klimaændringer. Klimatilpasning modererer skaden eller udnytter fordelene ved klimaforandringer. Der findes forskellige former for tilpasning heriblandt naturlig og planlagt tilpasning.”

I Danmark (og Nordjylland) kender vi primært klimatilpasning som løsninger, der handler om at håndtere øgede vandmængder. Enten i form af

stormflod og stigende vandstand ved kysterne eller som øgede mængder regnvand og hyppigere skybrud.

En vigtig forudsætning for at lykkes med klimatilpasning er, at indsatsen sker koordineret på tværs af myndigheder for bedst muligt at få etableret et analysegrundlag, strategi og handlingsplan, der kan være afsæt for iværksættelse af klimatilpassende initiativer.

Nordjylland blev i 2022, som en af de første regioner i EU, udvalgt til Den Europæiske Klimatilpasnings-Mission. Det giver muligheder for at søge midler til forskning i og demonstration af innovative metoder til beskyttelse mod klimaforandringernes konsekvenser, fx forebyggelse af oversvømmelser og beskyttelse af kyststrækninger.

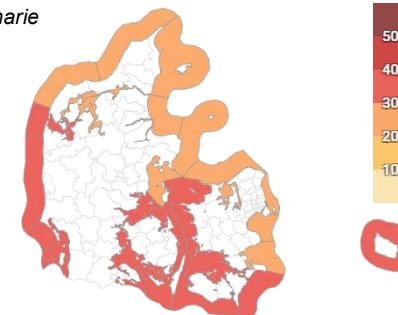
Centralt effektmål: Tilpasning til klimaforandringer

Frem mod 2030 vil vi sammen identificere, koordinere og understøtte klimatilpasningsprojekter, der gør landsdelen mere klimarobust.

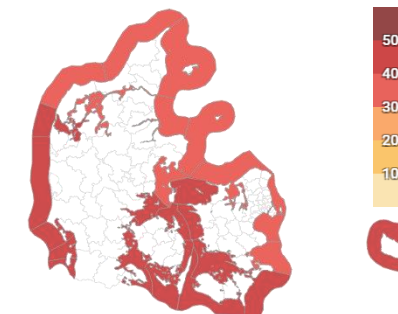
Fakta

Ændring mellem 1981-2010 og fremtidsperioden 2071-2100 i middelvandstand (cm) for tre forskellige scenarier

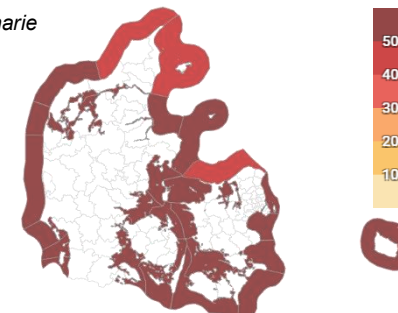
Lavt udledningsscenario

Mellemhøjt udledningsscenario

Højt udledningsscenario

Kilde: Klimaatlas

Udvalgte kerneinitiativer til gennemførelse i perioden 2024-2027

Reduktion af drivhusgasser

Styrket regionalt klimasamarbejde

Realdania, kommunerne, KL og de fem regioner er gået sammen om en Klimaalliance i 2023-2027 for at understøtte klimaarbejdet i kommuner og regioner.

Klimaalliancen har en decentral organisering. Den nordjyske KlimaNord skal sikre handling bag ambitionerne i DK2020-planerne og initiere tværkommunale klimainsatser. Region Nordjylland har en faciliterende rolle.

Grønne hospitaler

Omkring 75 pct. af CO₂-udledningen inden for Region Nordjyllands myndighedsområde kommer fra hospitalerne. Udledningen kommer først og fremmest fra patientrelaterede artikler og fra medicin, men også byggeri, kørsel og opvarmning fylder meget.

I et bredt samarbejde hospitalerne imellem skal der ske en væsentlig reduktion i CO₂-udledningen over de kommende 5 år som både omfatter forbrugsreducerende tiltag og klimakrav ved udbud og indkøb.

Produktion af vedvarende energi

Selvforsyning med vedvarende energi

Nordjylland har et relativt højt forbrug af energi og fossile brændsler, både i erhvervslivet og i husholdningerne. Alle 11 kommuner og Region Nordjylland står derfor bag initiativet Grøn Energi Nordjylland 2040 (GEN 2040).

Målet er, at Nordjylland skal være Danmarks grønne energiregion og være selvforsynende med vedvarende energi i 2040 gennem en fælles strategisk energiplan for Nordjylland.

CO₂-fangst og grønne brændstoffer

Kommuner, videninstitutioner og virksomheder samarbejder om at indfange CO₂ fra de største punktkilder og skabe et grønt rørført infrastruktursystem til transport af brint og CO₂. Dermed kan de største udledere i regionen indfange emissioner, og øvrige virksomheder kan producere fx grønne brændstoffer til tung transport og luftfartsektoren.

Region Nordjylland bakker op om Erhvervsfyrtårnet CO₂Vision gennem sin deltagelse i Business Region North Denmark (BRN).

Tilpasning til klimaforandringer

Implementering af klimaplaner

Region Nordjylland bidrager til at sikre fremdrift i implementeringen af de nordjyske DK2020-planer ved at stille medarbejdere til rådighed for det fælles nordjyske klimasekretariat. Sekretariatet vil bl.a. understøtte projekter med potentiale for tværkommunalt samarbejde på klimatilpasningsområdet.

Sekretariatet vil være tovholder for en tværkommunal ERFA-gruppe på klimatilpasningsområdet og arbejde målrettet for at hjemtage fondsmidler til tilpasningsprojekter.

Nordjysk indsats for klimarobusthed

Region Nordjylland vil – i samarbejde med kommunerne - indgå i et tværregionalt klimahandlingsprojekt, som skal løfte vores modstandsdygtighed mod klimaskader.

Dette skal ske i EU-programmet LIFE SIP, som tager sigte mod at sikre implementering af gældende klimahandleplaner, hvor det nordjyske udgangspunkt vil være de udarbejdede DK2020-klimahandleplaner.

STRATEGISPOR: EN KOMPETENT REGION

Mål

Målet er at stimulere til udvikling i Nordjylland ved at styrke nordjydernes kompetencer og matchet mellem borgernes kompetencer og arbejdsmarkedets efterspørgsel. Nordjyderne skal opbygge kompetencer, der sætter dem i stand til relevant, kompetent og innovativt at bidrage til udviklingen af Nordjylland – fx til den grønne omstilling og på den digitale dagsorden.

Nordjylland skal være en region, hvor alle unge skal have bæredygtige kvalitetsuddannelser inden for rækkevidde. Uddannelser, som sikrer kompetencer til fremtiden, motiverer til videre uddannelse, og danner rammen om det gode ungdomsliv.

INDSATSOMRÅDER

Attraktive, lokale ungdomsuddannelser

Erhvervskompetencegivende uddannelse til flere nordjyder

Særlige kompetencer til fremtiden

MÅL FOR INDSATS

I 2030 har 90 pct. af de 25-årige en ungdomsuddannelse

I 2030 har 80 pct. af befolkningen en erhvervskompetencegivende uddannelse

I 2028 fuldfører 20 pct. flere en STEM-uddannelse

4 KVALITETS-
UDDANNELSE

8 ANSTÆNDIGE JOBS
OG ØKONOMISK
VÆKST

9 INDUSTRI, INNOVATION
OG INFRASTRUKTUR

Indsatsområde:

Attraktive, lokale ungdomsuddannelser

Nordjylland har gode ungdomsuddannelser af høj kvalitet, og der er mange tilbud til unge, der vil tage en ungdomsuddannelse.

Det nordjyske uddannelsesudbud har i omfang været uændret fra 1995 til i dag. Selvom der i perioden har været ændret i institutionsstrukturen, skal hovedparten af de unge ikke køre længere for at nå til en relevant uddannelsesinstitution, end de skulle i 1995.

En af de centrale nordjyske udfordringer på ungdomsuddannelsesområdet i de kommende år er, at der vil ske et markant fald i antallet af 15-årige, særligt uden for de større byer. Dette vil påvirke den samlede efterspørgsel efter uddannelse.

En anden udfordring er, at en del unge søger ind til skoler i de større byer fremfor til lokale uddannelses-tilbud. Særligt Aalborg tiltrækker unge fra et stort geografisk område. De nordjyske uddannelsesinstitutioner bliver derfor udfordret på at opretholde det nuværende udbud.

Den udvikling, der tegner sig i Nordjylland i de kommende år, vil udfordre det eksisterende, decentrale ungdomsuddannelsesudbud. I yderste konsekvens kan det føre til, at institutioner må lukke afdelinger og udbud. Bliver det tilfældet, vil de forringede muligheder for at tage en uddannelse

lokalt og den øgede transporttid til et uddannelsessted få konsekvenser.

Mens nogle unge er villige til at rejse langt for en ungdomsuddannelse, vælger andre unge den ungdomsuddannelse, der er tættest på, selvom de måske ønskede en anden ungdomsuddannelse.

Det er derfor et mål at sikre, at lokale tilbud om ungdomsuddannelse, i så høj grad som muligt, bevares og dermed bidrager til at opretholde et bredt og kvalitetsbetonet udbud i hele landsdelen.

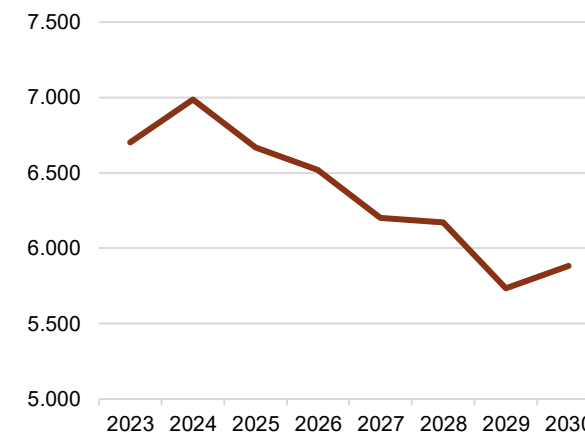
I tilknytning hertil skal nye organisationsformer udvikles, herunder samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner, samlokalisering, etablering af campusmiljøer og samarbejde med lokalsamfundet og lignende.

Centralt effektmål: Flere med en ungdomsuddannelse

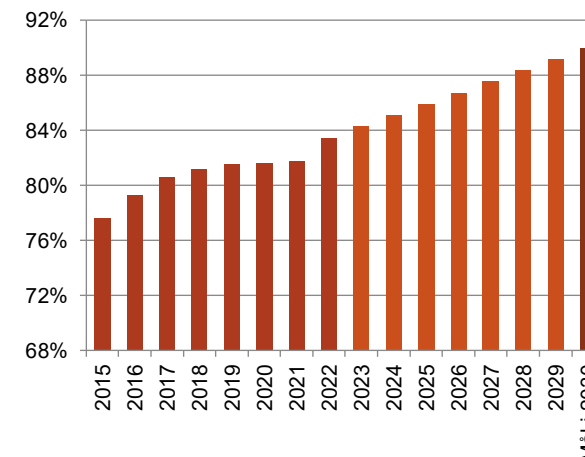
I 2030 har 90 pct. af de 25-årige gennemført en ungdomsuddannelse.

Fakta

Fremskrevet antal 15-årige i Nordjylland

Andel 25-årige med en ungdomsuddannelse

Kilde: Danmarks Statistik

Indsatsområde:

Erhvervskompetencegivende uddannelse til flere nordjyder

Der er behov for en massiv indsats på området, som i en periode med faldende ungdomsårgange, skal sikre flere unge går i gang med og gennemfører en erhvervsuddannelse eller videregående uddannelser.

Dette kan ske ved at rekruttere fra gruppen, der i dag ikke får en erhvervskompetencegivende uddannelse, og ved målrettet arbejde med frafaldsproblematikken. Denne øvelse er kompleks og handler bl.a. om at tegne et perspektivrigt billede af de fremtidige uddannelses- og jobmuligheder.

Fx viser FremKom4-analysen, at Nordjylland kommer til at mangle ca. 1.400 sundhedsprofessionelle, heraf 500 på videregående niveau. Dette skal ses i sammenhæng med, at ungdomsårgangene i de næste 10 år falder markant i Nordjylland.

At gennemføre en erhvervskompetencegivende uddannelse baner vejen for unges og voksnes fremtidsmuligheder og bidrager til livskvalitet.

Det har markant betydning for deres fremtidige beskæftigelse, livsindkomst og sågar den generelle sundhedstilstand. Uddannelse er med andre ord en del af vejen til det gode liv – men selvfølgelig ikke nogen garanti herfor.

I denne forbindelse er ovenstående indsats for at sikre attraktive, lokale ungdomsuddannelser en

væsentlig forudsætning for, at flere får en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Der er behov for en massiv indsats på området, som i en periode med faldende ungdomsårgange skal sikre, at flere unge går i gang med en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse.

Det kan kun ske ved at rekruttere fra gruppen, der i dag ikke får en erhvervskompetencegivende uddannelse. Den øvelse er kompleks og handler bl.a. om at tegne et perspektivrigt billede af de fremtidige uddannelses- og jobmuligheder.

Det er derfor målet, at de nordjyske partnere på området skal samarbejde bedre gennem hele uddannelseskæden for at understøtte, at endnu flere får en erhvervskompetencegivende uddannelse.

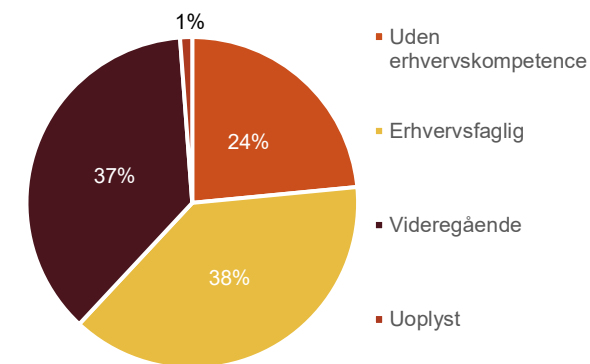
Det handler i høj grad om, at restgruppen adresseres og motiveres på den helt rigtige måde, fx gennem brobygningsaktiviteter og praktikophold.

Centralt effekt mål:
Flere med en erhvervskompetencegivende uddannelse

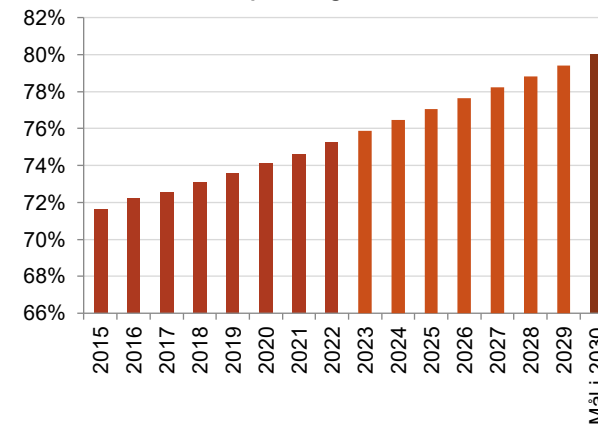
I 2030 har 80 pct. af befolkningen en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Fakta

Nordjydernes (25-64 år) højest fuldførte uddannelse, 2022

Andel nordjyder (25-64 år) med en erhvervskompetencegivende uddannelse

Kilde: Danmarks Statistik

Indsatsområde:

Særlige kompetencer til fremtiden

Adgang til kvalificeret arbejdskraft er afgørende for Nordjyllands udvikling og vækst – nu og i fremtiden. Digitalisering og den grønne omstilling er store samfundsmæssige bevægelser, der kræver nye løsninger. Nye løsninger som er afhængige af, at der udvikles ny viden og kompetencer.

Samtidig ses der i Nordjylland markante ubalancer, hvor der på den ene side er flere områder med markant mangel på arbejdskraft, og på den anden side er en række uddannelser, hvor der uddannes flere, end der er behov for.

Den nordjyske FremKom4-analyse giver et strategisk overblik over de områder, hvor Nordjylland ser ind i en kompetencemangel.

Analysen konkluderer, at de centrale kompetencemæssige mangelområder frem mod 2026 vil være:

- 1) STEM-uddannede (teknik, naturvidenskab og digitale kompetencer),
- 2) Velfærds- og sundhedsuddannede (sygeplejersker, læger, SOSU-assistenten),
- 3) Kompetencer i forbindelse med den grønne omstilling og bæredygtighed.

Det er derfor et mål at bidrage til, at landsdelens arbejdsstyrke besidder de rette kompetencer til fremtiden. Det skal ske ved at få flere unge uddannet i de nævnte retninger.

På ungdomsuddannelsesområdet kan der sættes ind på at inspirere og styrke de unges kendskab til, interesse for, og kompetencer inden for mangelområderne.

Teknologipagten skal endvidere fortsætte sit fokus på at opnå en mere ligelig kønsfordeling i valget af STEM-uddannelse. I 2021 var næsten 9 ud 10 tilgange til STEM-erhvervsuddannelser mænd.

Anbefalingerne i FremKom4-analysen peger på, at der er behov for at styrke efter- og videreuddannelse af beskæftigede inden for bl.a. bygge- og anlæg samt teknik og metal. Et partnerskab, der løfter den indsats, er vigtigt for at nå i mål med opgradering af kompetencerne til fremtiden. Fx viser en analyse udarbejdet af Danmarks grønne tænketank CONCITO, at faglærte og ufaglærte udgør 70 pct. af de ansatte i den grønne sektor.

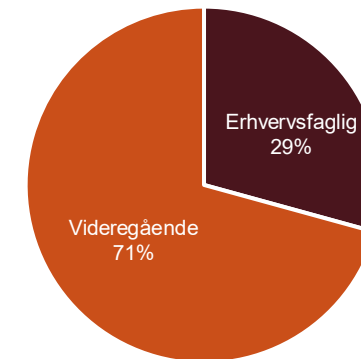
Endelig er der et stort potentiale i gruppen af ledige, som med det rigtigt sammensatte tilbud om opkvalificering kan motiveres til brancheskifte i retning mod relevante STEM-mangelområder.

**Centralt effektmål:
Flere med en STEM-erhvervsuddannelse**

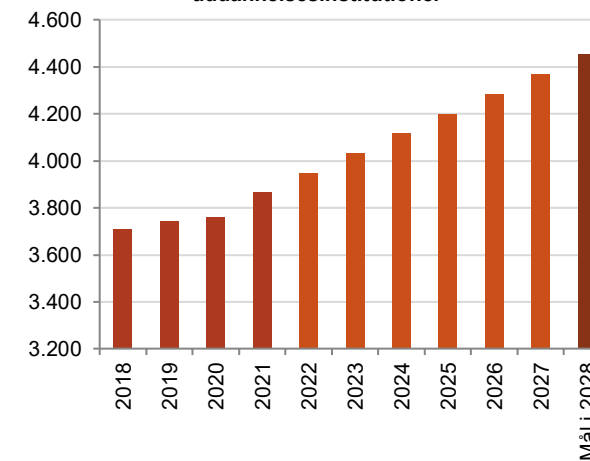
I 2028 fuldfører 20 pct. flere en STEM-uddannelse i forhold til niveauet i 2018.

Fakta

Fuldførte STEM-uddannelser på nordjyske uddannelsesinstitutioner fordelt på uddannelsesstype, 2021

Fuldførte STEM-uddannelser på nordjyske uddannelsesinstitutioner

Kilde: Danmarks Statistik

Udvalgte kerneinitiativer til gennemførelse i perioden 2024-2027

Attraktive, lokale ungdomsuddannelser

Uddannelsesadgang i hele regionen

Regeringsaftalen om kapacitetsfastlæggelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser skal sikre fagligt og socialt bæredygtige uddannelser i hele regionen gennem stram kapacitetsfastsættelse.

I løsnings af denne opgave vil det nordjyske fokus være på, at der fastsættes kapaciteter, som balancerer den enkelte elevs frie valg og bevarer det decentrale uddannelsesudbud.

Stærke lokale uddannelsesmiljøer

Flere unge skal opleve de nære og lokale uddannelses tilbud som attraktive. Meget er allerede igangsat lokalt, men Regionen vil tage initiativ til en styrkelse af de tværinstitutionelle uddannelses tilbud og aktiviteter på tværs af skoler, fx samlæsning, fælles brug af lærere, fælles ungemiljø.

Endvidere skal der ses på mulighederne for samlokalisering og/eller campusdannelse og udvikling af bedre samarbejde mellem ungdomsuddannelse og lokalmiljø.

Erhvervskompetencegivende uddannelser til flere nordjyder

Flere på erhvervsuddannelse

Et bredt nordjysk partnerskab iværksætter i perioden 2023-26 projektet "Fra FGU til EUD".

Målgruppen er 1200 elever på den forberedende grunduddannelse (FGU), der henvender sig til unge under 25 år, som endnu ikke er parat til at gå i gang med eller gennemføre en anden ungdomsuddannelse eller komme i job. Det kan være af faglige, personlige eller sociale årsager. Projektet har modtaget 10 mio. kr. fra EU's Socialfond.

Styrket sundhedsuddannelse

Dette initiativ retter sig mod at styrke rekruttering, mindske frafald og øge fleksibilitet omkring sundhedsuddannelserne med det mål, at flere får en kompetencegivende uddannelse. Dette kombineres med et øget fokus på digitalisering, velfærdsteknologi og AI.

Bag initiativet står de relevante myndigheder og uddannelsesinstitutioner på området. Målet er et samarbejde, der skal styrke uddannelsen både på skolerne og i klinikken.

Særlige kompetencer til fremtiden

Partnerskab om STEM-uddannelser

Den Nordjyske Teknologipagt er et bredt og forpligtende partnerskab mellem landsdelens uddannelsesinstitutioner, Region Nordjylland, nordjyske kommuner, ASTRA, Erhvervshus Nordjylland og Arbejdsmarkedskontor Midt-Nord.

Teknologipagten igangsætter initiativer, som støtter og motiverer unge og voksne til at tage en STEM-uddannelse.

Bæredygtighed som styrkeposition

Region Nordjylland vil i samarbejde med de nordjyske uddannelsesinstitutioner sætte fokus på bæredygtighed, forstået som høj faglig kvalitet med et samtidigt blik for både de miljømæssige, sociale og økonomiske aspekter af begrebet.

Projekter der igangsættes under Regionens uddannelsesplan skal via udviklingsarbejde og pilotforsøg bruges til at konkretisere, hvordan der kan arbejdes med bæredygtighed og drages erfaringer til fremtidig fælles brug.

STRATEGISPOR: EN SAMMENHÆNGENDE REGION

Mål

Målet er at forbedre fremkommeligheden i Nordjylland og styrke forbindelserne til resten af Danmark og Europa, samtidig med at klima- og miljøbelastning fra CO2-udledning mindskes. Det skal være nemt at komme rundt i regionen både som trafikant og som godstransportør. Den digitale infrastruktur skal være i høj klasse og dækkende.

Den kollektive trafik skal være bæredygtig, fleksibel og tilgængelig, så Nordjyllands borgere kan komme til og fra arbejde, uddannelse og lægebesøg m.m., uanset hvor de bor.

INDSAT SOMRÅDER

Fleksibel kollektiv trafik

Strategiske vejinvesteringer

Fremtidssikret elektrificering

MÅL FOR INDSATS

I 2025 benytter 20,5 mio. passagerer Det Nordjyske Hovednet

I 2025 er anlæg af både 3. Limfjordsforbindelse og Rute 26 Hanstholm-Sallingsund påbegyndt

I 2025 er elektrificering af jernbanen til Hirtshals og Frederikshavn besluttet, og i 2030 er arbejdet igangsat

9 INDUSTRI, INNOVATION
OG INFRASTRUKTUR

11 BÆREDYGTIGE BYER
OG LOKALSAMFUND

Indsatsområde: Fleksibel kollektiv trafik

Den kollektive trafik sørger for mobilitetsløsninger både i og mellem de større byer og landdistrikterne til uddannelsesinstitutioner, virksomheder, kultur og rekreative rejsemål.

Befolkningsudviklingen bevæger sig mod færre unge – især i landdistrikterne. Samtidig er den kollektive trafik ramt af stigende udgifter og faldende passagertal. Det nødvendiggør en nytænkning af kollektiv trafik.

I Nordjylland er den kollektive trafik bygget op omkring et regionalt dækkende Hovednet. Her sikrer ekspresbusser og tog gode forbindelser mellem de større byer.

Derudover er der et net bestående af regional- og lokalruter, der dels bringer passagerer til og fra adresse og hen til ekspresbusser og tog, men også sikrer at fx unge kan benytte kollektiv trafik til uddannelse.

Endelig understøtter fleksible produkter den samlede mobilitet helt frem til destinationen. Bl.a. med plustur og flextur, hvor turene bestilles på forhånd, kombineret med cykling og samkørsel i bil.

De unge skal have mulighed for at tage en ungdomsuddannelse, uanset hvor de bor i regionen. Derfor er der fokus på at sikre god mobilitet til de unge til og fra uddannelse.

Både de fleste unge - og andre befolkningsgrupper - kan bruge de almindelige tilbud om busser og tog til pendling til og fra uddannelse og arbejde. Som supplement kan tilbud om plustur, specialruter og samkørsel komme i spil.

Sammenhæng i den kollektive trafikbetjening er vigtig. Derfor er det målet på sigt at forlænge regionaltogtrafikken fra Skørping til Arden og Hobro.

Den kollektive trafik er en stor udleder af drivhusgasser, men dermed også en vigtig faktor i den grønne omstilling i regionen.

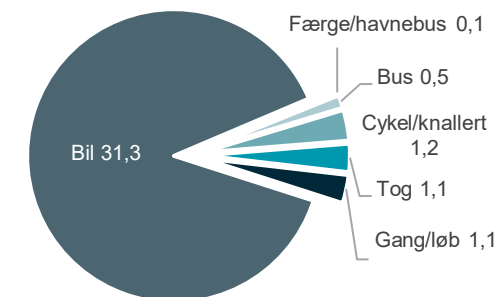
De senere år er der sket en stor udskiftning af især busser, så den kollektive trafik i Nordjylland bevæger sig mod at blive emissionsfri. Den regionale busdrift er i dag tæt på at være CO2 neutral.

Centralt effektmål: Flere passagerer på busser og tog i Det Nordjyske Hovednet

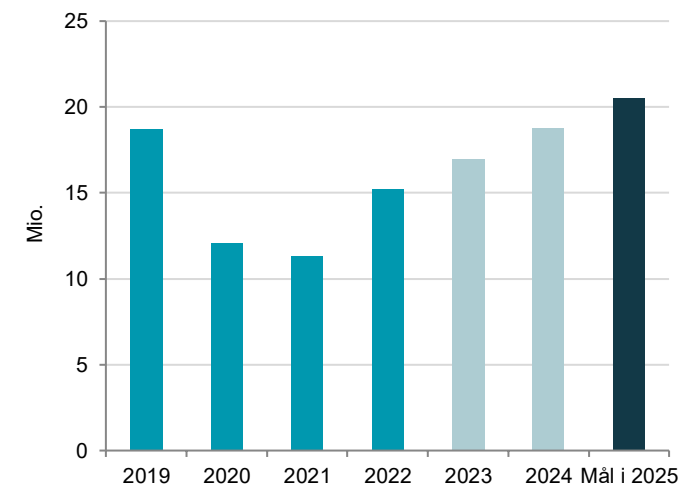
I 2025 er der 20,5 mio. passagerer på busser og tog i Det Nordjyske Hovednet.

Fakta

Nordjydernes brug af transportmidler, 2022
Km./pers./dag

Passagerer i Det Nordjyske Hovednet

Kilder: Transportvaneundersøgelsen (DTU) og Nordjyllands Trafikselskab

Indsatsområde: Strategiske vejinvesteringer

Nordjylland har overordnet et godt vejnet, men der er behov for to investeringer med særlig strategisk betydning:

- 3. Limfjordsforbindelse ved Aalborg
- opgradering af strækningen Hanstholm-Skive-Herning (Rute 26-34).

Begge projekter indgår med finansiering i statens Infrastrukturplan 2035, som Folketingets partier indgik forlig om i juni 2021.

Med Infrastrukturplanen er der nu truffet beslutning og fundet statslig finansiering til den 3. Limfjordsforbindelse. Staten har afsat godt 7 mia. kr. til etablering af den 3. Limfjordsforbindelse ved Aalborg via øen Egholm.

Anlæg af forbindelsen som en ca. 20 km lang 4-sporet motorvej vil tage ca. 8 år og trafikken omkring Aalborg er sårbar, da kapaciteten på de to nuværende forbindelser er opbrugt.

Nedbrud i den fjordkrydsende trafik har store konsekvenser for borgere og virksomheder, og er en hæmsko for at skabe udvikling i hele regionen.

Det er derfor et mål, at arbejdet med anlæg af forbindelsen kommer i gang til tiden i 2025.

I aftalen blev der endvidere afsat 700 mio. kr. til en udvidelse af Rute 26 fra Hanstholm til Sallingsund, der indledes i 2023. Det forventes, at anlæg af forbindelsen kan påbegyndes i 2025.

I 2031 skal der ske en opgradering af Rute 34 fra Haderup til syd for Skive samt en forlængning af rute 26 vest om Skive til 2+1 vej. De samlede anlægsudgifter anslås til 1,1 mia. kr.

En opgradering af Rute 26 og 34 vil skabe grundlag for fortsat udvikling af området. Det vil sikre virksomhederne, der i høj grad har produktion og eksport, en hurtigere adgang til motorvejsnettet og gøre det lettere for medarbejdere at komme til og fra arbejdspladserne.

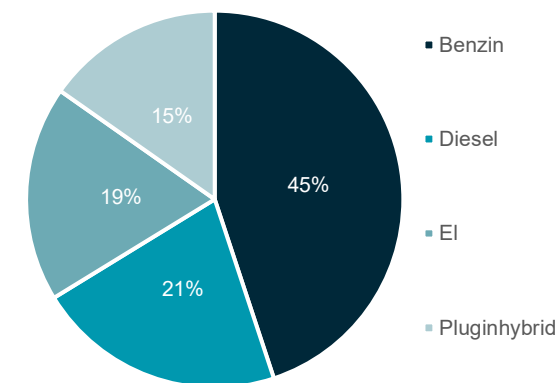
Samtidig vil der være betydelige gevinster for trafiksikkerheden forbundet med investeringerne.

Centralt effektmål: Anlægsstart i 2025

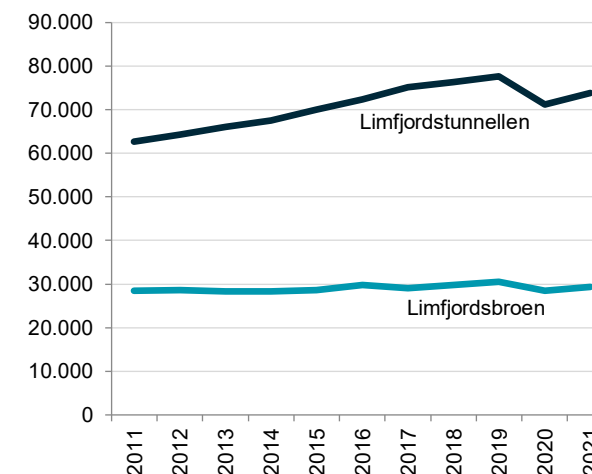
I 2025 er anlæg af både 3. Limfjordsforbindelse og rute 26 fra Hanstholm til Sallingsund påbegyndt.

Fakta

Nyregistrerede biler efter drivmiddel i Nordjylland, 2022

Motor køretøjer pr. døgn (årsdøgnstrafik)

Kilde: Danmarks Statistik

Indsatsområde: Fremtidssikret el-infrastruktur

Det er nødvendigt for Nordjyllands udvikling at sikre en robust el-infrastruktur ved udbygning af både det overordnede transmissionsnet og distributionsnettet til forbrugerne. En moderne el-infrastruktur baner vej for investeringer, virksomheder og en grundlæggende elektrificering af samfundet.

Nordjylland er sårbart, da elnettet ikke har kapaciteten til at imødekomme fremtidige behov affødt af fx etablering af ny vedvarende energi, Power-to-X-anlæg, strøm anlæg på havnene og elektrificering af de el-intensive virksomheder. Det er en udfordring, at kapaciteten i transmissionsnettet står ikke mål med de nordjyske ambitioner frem mod 2030.

Også transporten har brug for en bedre elektrisk infrastruktur. Det er tidligere vurderet at ca. 80 pct. af transporten på sigt kan direkte elektrificeres. Det er særligt den lette transport som fx personbiler og varevogne. Regionen og kommunerne arbejder intenst på at omstille egne bilparker ved at udskifte benzin- og dieslbiler med elbiler.

Der er nu også kommet elbusser, der stort set er konkurrencedygtige på de længere regionale ruter, så mulighederne for elektrificering af den tunge transport er stigende.

Den udvikling kræver en fortsat investering i ladeinfrastruktur til stadig flere køretøjer. Private og offentlige virksomheder arbejder sammen om dette – og er allerede i gang i hele Nordjylland.

På jernbanen er det en særlig udfordring, at Statens Infrastrukturplan 2035 lægger op til, at strækningerne nord for Lindholm ikke elektrificeres som resten af landet. Der lægges i stedet op til, at tog, der kører nord for Lindholm, skal benytte batteridrift.

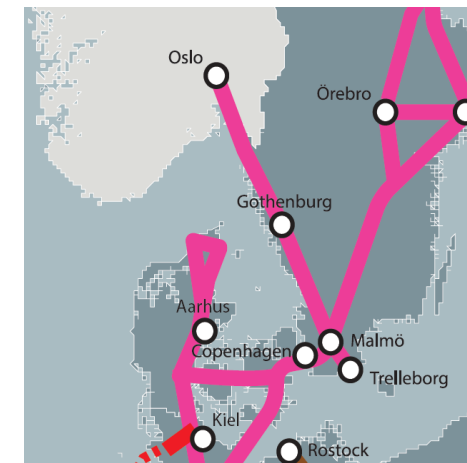
En elektrificering af jernbanen vil give en langt større sammenhæng med det øvrige europæiske jernbanelnet (TEN-T) der i meget høj grad er elektrificeret. Det vil have stor betydning for udvikling af godstransporten, hvor der i overvejende grad er tale om gods, som skal bevæge sig over landegrænser.

Centralt effektmål: Beslutning om elektrificering af jernbanen nord for Aalborg

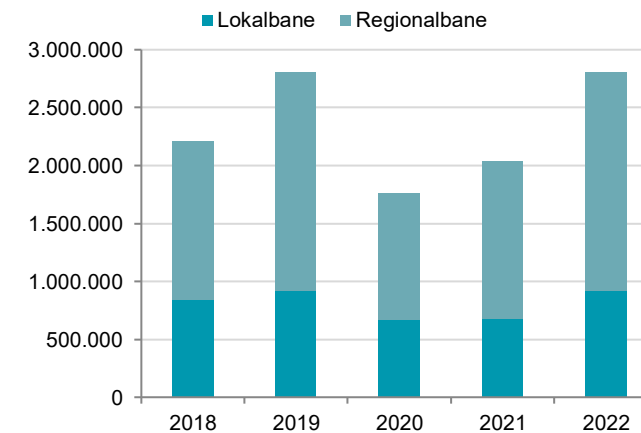
I 2025 har Folketinget besluttet elektrificering af jernbanen til Hirtshals og Frederikshavn, og i 2030 er arbejdet igangsat.

Fakta

Den sydlige skandinaviske del af TEN-T hovednetkorridoren Skandinavien – Middelhavet

Passagertal på nordjyske togstrækninger

Kilder: Generaldirektoratet for Mobilitet og Transport og Nordjyske Jernbaner

Udvalgte kerneinitiativer til gennemførelse i perioden 2024-2027

Fleksibel kollektiv trafik

Fleksibel og fremtidssikret mobilitet

Nordjyllands Trafikselskab (NT), de nordjyske kommuner og Region Nordjylland er gået sammen om fællesprojektet Fremtidens Kollektive Trafik (FKT), som indeholder tre hovedelementer:

- Flere ekspresbusser med kortere rejsetid og færre stop
- Bedre fleksible produkter til varetagelse af tilbringertransport til hovednettet
- Forbedrede knudepunkter (stoppesteder) for kollektiv trafik og andre transportformer.

Kollektiv transport til uddannelse

De nordjyske regionale busruter er i udgangspunktet struktureret således, at kørsel til og fra uddannelsesinstitution er optimeret til ringetider med henblik på, at så mange unge som muligt kan benytte de ordinære busser til uddannelse.

I samarbejde med NT skal det nærmere undersøges, om der er mangler i dækningen, og hvilke muligheder der måtte være for at udbedre disse – ikke mindst i tyndt befolkede områder.

Strategiske vejinvesteringer

Opfølgning – 3. Limfjordsforbindelse

Staten har afsat godt 7 mia. kr. til etablering af den 3. Limfjordsforbindelse ved Aalborg via øen Egholm.

Men Nordjylland skal fortsat følge udviklingen tæt og ved alle lejligheder presse på for, at Folketinget vedtager anlægsloven for 3. Limfjordsforbindelse over Egholm snarest muligt. Anlægget af forbindelsen skal starte i 2025, som besluttet i Infrastrukturplan 2035.

Opfølgning – Rute 26-34

Anlægget af Rute 26 fra Hanstholm til Sallingsund skal påbegyndes i 2025.

Den politiske interessevaretagelse for Rute 26-34 Hanstholm-Skive-Herning vil derudover fokusere på to elementer:

- at få udvidelsen af Rute 34 Haderup-Skive gennemført tidligere end 2031
- at få den sidste del af Rute 26 – fra Sallingsundbroen til Kåstrup – udvidet med 2+1-strækninger. Denne strækning indgår ikke i Infrastrukturplanen.

Fremtidssikret el-infrastruktur

Elektrificering af jernbanenettet

Jernbanen fra Hobro til Frederikshavn og Hirtshals er en del af det TransEuropæiske Netværk for Transport (TEN-T).

Derfor skal der sikres sammenhæng mellem elektrificering, nyt signalsystem og dobbeltspor. Jernbanenettet bør fortsat være koblet sammen med resten af Danmark med elektrificering. Det sikrer, at fjerntog og godstog kan køre i hele Nordjylland med henblik på attraktiv persontransport og godstransport på bane.

Bedre overordnet el-infrastruktur

I regi af Business Region North Denmark (BRN) er der taget initiativ til at sikre, at Nordjylland får et bedre og up-to-date transmissionsnet og distributionsnet. I dialog med Energinet arbejdes der på at få etableret flere højspændingsstationer nord for fjorden.

Endvidere er der brug for at gennemføre en større undersøgelse af el-infrastrukturen i hele Nordjylland.

STRATEGISPØR: EN ATTRAKTIV REGION

Mål

Målet er at styrke Nordjyllands position som en attraktiv region for borgere, besøgende og erhvervsliv. Den nordjyske natur er i hele regionen et stort aktiv. Lokalsamfund med rig natur, rent miljø og et godt kulturliv er sammen med adgang til sundhedsløsninger med til at sikre trivsel for borgerne. For at tiltrække både besøgende og nye borgere til Nordjylland skal der være fokus på tilbud og muligheder, der gør både de større byer, landdistrikterne og de mindre lokalsamfund attraktive.

Indsatsområde:

Renere natur og miljø

Nordjylland har større arealer med natur end resten af landet og stor variation i naturtyperne. De mange fine naturområder er et stort aktiv, når det gælder bosætning, oplevelser og rekreative tilbud, men der er samtidig udfordringer med biodiversiteten.

Kommuner og Region har over de seneste år arbejdet med at øge biodiversiteten på myndighedernes arealer til fordel for dyr og insekter samt besøgende borgere og ansatte.

Der er i den forbindelse foretaget vurderinger af naturpotentialet på mange matrikler, og i kølvandet herpå iværksat konkrete biodiversitetsplaner for matriklerne.

Lige så vel er der i Nordjylland, som i resten af landet, også brug for at tage hånd om fortidens og nutidens forureninger, som i stigende grad viser sig.

Et rent Nordjylland kræver en indsats for blandt andet at forebygge og afværge forureninger, der kan udgøre en risiko for menneskers sundhed, grundvand, overfladevand og natur.

Der er meget fokus på klorerede opløsningsmidler, pesticider og særligt PFAS. Stofferne nedbrydes langsomt, siver til grundvandet og optages i fødekæden. Der er brug for meget mere viden om forebyggelse og afværge.

Vand er beskyttet af EU's vandrammedirektiv, og vandområdeplanerne er opskriften på, hvordan Danmark senest i 2027 skal nå målsætningen i direktivet – altså forbedre det danske vandmiljø i søer, vandløb, kystvande og grundvand.

Landsdelens indsats er med til at sikre nordjydernes sundhed, fremtidige drikkevand, naturen og vandmiljøet mod skadelige virkninger fra jordforurening.

I Nordjylland sker der udvinding af råstoffer til byggeri og industri mv. Råstofgravning kan genere i udvindingsperioden og efterlader spor i naturen.

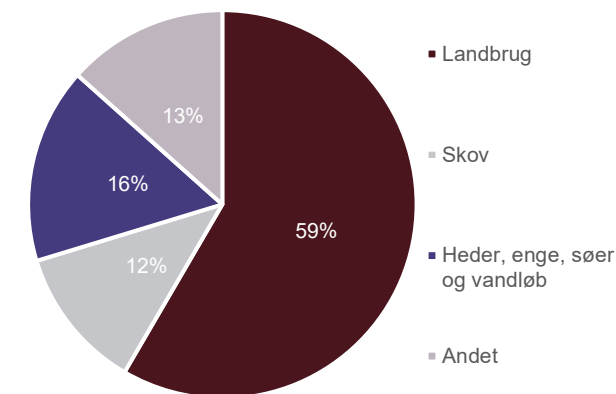
Der skal derfor satses på skånsom udnyttelse, beskyttelse og substitution af jomfruelige råstoffer i videst muligt omfang. Råstofgravene har efter endt udgravning et stort potentiale for næringsfattig natur, som bidrager til større biodiversitet, som skal udnyttes bedre.

**Centralt effektmål:
Beskyttelse af grundvandet**

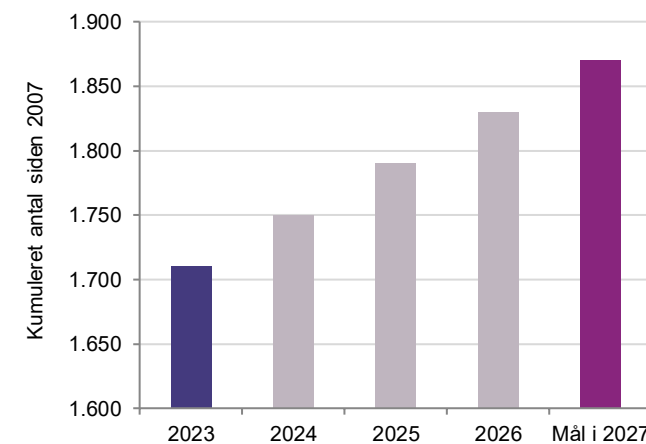
Regionen har fortsat stort fokus på at sikre grundvandet og planlægger at gennemføre 160 forureningsundersøgelser af hensyn til grundvandet frem til og med 2027.

Fakta

Nordjyllands areal efter arealtype, 2021

Samlet antal grundvandsundersøgelser udført og finansieret af Region Nordjylland

Kilde: Danmarks Statistik og Region Nordjylland

Indsatsområde:

Et stærkt, lokalt kulturliv

Flere nordjyder skal have glæde af attraktive kunst- og kulturtilbud, og flere lokalområder skal udvikles med kunst og kultur. Kunst og kultur har en egenverdi, men er også et redskab til at skabe udvikling.

I Region Nordjyllands kulturplan er kulturbegrebet defineret som kulturarv og de kunstneriske genrer som fx litteratur, film, billedkunst, visuel kunst, musik, kulturarv, scenekunst, performance m.v.

Kunst og kultur kan bruges på mange forskellige måder. Via udvikling af kunst og kulturmiljøer kan der udvikles flere tilbud til glæde for borgerne, og der udvikles kompetencer, som understøtter samfundet generelt. Således kan kunsten og kulturen fx både understøtte udviklingen af lokalsamfund og bidrage til fx en bedre rehabilitering ved behandlingsforløb.

Kunst og kultur kan således skabe en mere attraktiv ramme for borgerne at bo og leve i.

Kulturen skal sætte fokus på de samfundsmæssige udfordringer, som fx den grønne omstilling og et bæredygtigt liv, og give redskaber og retning i forhold til at håndtere dem. Dermed kan borgerne forholde sig mere konkret til ellers abstrakte problemstillinger.

Kultur giver identitet, skaber fællesskaber og herigennem trivsel og livskvalitet.

Med Kulturmødet Mors har Nordjylland en national begivenhed, der hvert år i august danner rammen om samtalen om kunst og kultur i Danmark.

Kulturmødets særkende er, at her sammenkobles et ambitiøst fagligt program, et kunstprogram af højeste kvalitet og det nærværende møde mellem det danske kulturliv og nysgerrige borgere.

Det er alt sammen med til at kvalificere kulturdebatten på tværs af generationer, geografi, brancher og politikområder.

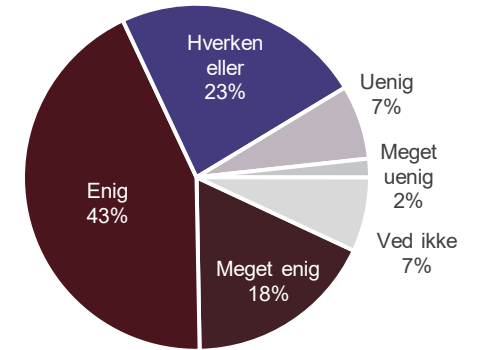
I 2022 deltog omkring 32.000 gæster, både fagprofessionelle og et folkeligt publikum, på Kulturmødet Mors.

**Centralt effektmål:
Større tilfredshed med kulturtilbud**

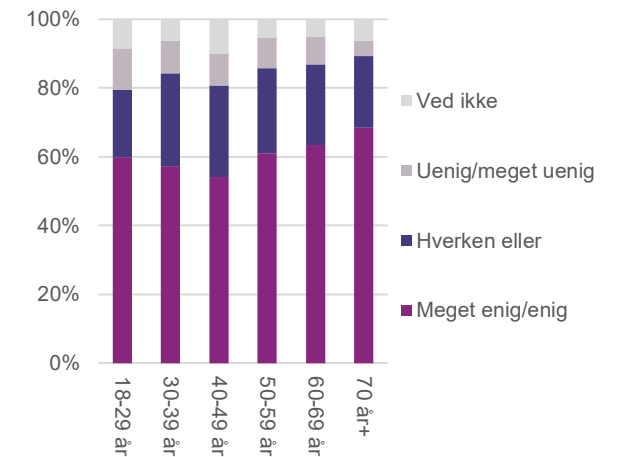
I 2030 er 75 pct. af borgerne tilfredse med udvalget af kulturtilbud i deres lokalområde.

Fakta

1.779 nordjydernes svar på spørgsmålet ”Jeg er tilfreds med udvalget af kulturtilbud i mit lokalområde”, februar 2022

Fordelt på alder

Kilde: Jysk Analyse for Region Nordjylland

Indsatsområde:

Bedre trivsel og sundhed

God tilgængelighed til natur og friluftsliv, kunst, kultur og rekreative aktiviteter er vigtige parametre for folkesundhed og trivsel. Brugen af mulighederne har en positiv effekt på trivsel og livskvalitet, fordi det giver forbedret fysisk tilstand, mental sundhed og forbedret arbejdsglæde.

Sundhedsprofilundersøgelser har i en årrække vist en tendens, der går mod dårligere trivsel og mental sundhed.

Andelen af den nordjyske befolkning, der i 2021 selv vurderer deres helbred som mindre godt eller dårligt, er 17 pct., hvilket svarer til andelen på landsplan.

De nordjyske unge oplever et stort – og stigende – pres, og deres mentale og fysiske helbred er blevet forværret siden 2010. Med et fokus på at afhjælpe denne udvikling og styrke trivsel og fastholdelse på ungdomsuddannelserne, samarbejder regionens uddannelsesinstitutioner og lærepladser om at nedbringe mistrivsel og øge fastholdelsen.

Adgangen til sundhedsløsninger også udenfor de større byer er af stor betydning for trivslen. Den nordjyske sundhedsaftale fremhæver, at borgerne skal opleve et sundhedsvæsen, der er tilgængeligt og hænger sammen.

Det skal ske ved at øge tilgængeligheden til sundhedstilbud ved at udfolde potentialet i IT-baserede løsninger – fx gennem virtuelle og telemedicinske muligheder.

Målet er at få færre nordjyder med dårligt helbred. Derfor drejer det sig om at engagere og understøtte aktører uden for det formelle sundhedsvæsen samt påvirke borgernes rammebetingelser for sundhed i hverdagen.

Her er det særligt vigtigt at have fokus på udfordringerne i landdistrikterne, hvor der er en stigende andel af ældre.

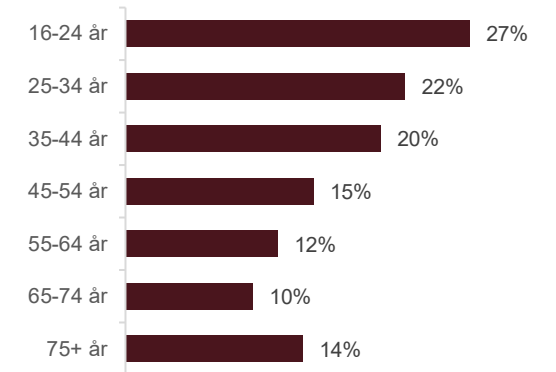
Nordjylland er kendt for et tæt og nært samarbejde på tværs af sektorer og fagligheder – både formelt og gennem en række forskellige netværk. Det er en styrkeposition, som kan udnyttes til at samle de rette kompetencer om problemer og muligheder.

**Centralt effektmål:
Færre med dårligt mentalt helbred**

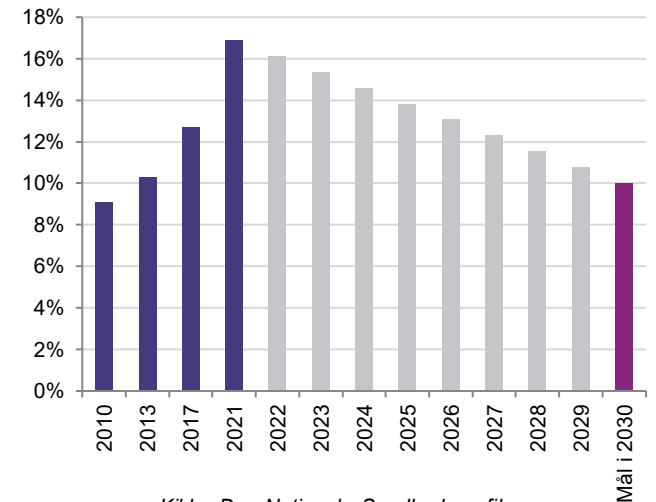
I 2030 har under 10 pct. af borgerne et dårligt mentalt helbred.

Fakta

Andel nordjyder med lav score på den mentale helbredsskala fordelt på alder, 2021

Andel nordjyder med lav score på den mentale helbredsskala

Kilde: Den Nationale Sundhedsprofil

Udvalgte kerneinitiativer til gennemførelse i perioden 2024-2027

Renere natur og miljø

Indsats for rent vand

Forurening af jord og grundvand kan være til skade for både menneskers sundhed og miljøet.

En effektiv beskyttelse af det grundvand, som skal bruges til drikkevand, kræver samarbejde mellem region, kommuner, staten, vandværker og grundejere.

I beskyttelsen af borgernes sundhed og naturen er det en vigtig opgave at identificere, undersøge og afværge forureninger, der truer drikkevandet.

Natur på det nationale landkort

Region Nordjylland deltager i det af Hjørring Kommune årligt arrangerede Naturmøde. Regionen bidrager økonomisk til den dagsorden om natur og bæredygtighed, som Naturmødet sætter.

Regionen deltager også aktivt i planlægning og gennemførelse af Naturmødet ved at byde ind med debatter og stadeplads.

Et stærkt, lokalt kulturliv

Udvikling af lokale kulturfællesskaber

Kunsten og kulturen skal gøre en forskel lokalt gennem aktiviteter i aktive fællesskaber, der involverer mange forskellige borgere. Særligt skal der sættes ind i forhold til unge, faglærte og børnefamilier. Der ligger også et stort potentiale, hvor der er udpeget verdensarv eller nationalparker.

Region Nordjylland og de nordjyske kommuner vil i samarbejdet Kulturkanten, en organisation hvor også Kulturministeriet deltager, arbejde på endnu bedre at udbrede kunst og kultur til alle egne af Nordjylland.

Kultur som nordjysk fyrtårn

Kulturmødet på Mors er blevet til Danmarks samlingssted for samtalen om kunst og kultur. Kulturmødet arrangeres af S/I Kulturmødet i samarbejde med Morsø Kommune og Region Nordjylland. På kulturmødet sættes scenen for videndeling, erfaringsudveksling og inspiration på tværs af brancher og skaber oplevelser, der gør kunsten nærværende.

Bedre trivsel og sundhed

God adgang til lokale sundhedstilbud

Region Nordjylland vil sammen med Landdistrikternes Fællesråd, Nordea Fonden og lokalsamfund i landdistrikterne indgå i et partnerskab, der sigter på at gentænke adgang til lokal sundhed ("Sundhedslandsbyer").

Initiativet vil dels udvikle fællesskaber og foreningsliv i udvalgte landsbyer, dels samarbejde med det offentlige sundhedssystem samt andre aktører om den nære sundhed.

Sammenhæng i sundhed og trivsel

Sundhedsprofilen 2021 giver vigtige oplysninger om borgernes sundhedstilstand. Resultaterne bruges af bl.a. kommuner og regioner til at målrette indsatser på sundhedsområdet.

Det gælder også i forhold til den mentale sundhed, hvor blandt andre Aalborg Kommune og Region Nordjylland arbejder sammen i "Min Fælles Vej" om at få borgere med en psykisk lidelse i job eller uddannelse.

STRATEGISPORENES BIDRAG TIL EN REGION I BALANCE

Strategisporene i RUS peger alle i samme retning: Til en region i balance med god sammenhæng mellem by og land. Det er væsentligt at se de større nordjyske byer og landdistrikterne som hinandens forudsætninger. Region Nordjylland deltager i og samarbejder med de nordjyske Lokale Aktionsgrupper for hhv. landdistrikter og fiskeriområder. Der koordineres planer og samarbejdes om konkrete initiativer. Målet er et Nordjylland med kvalificerede tilbud inden for uddannelse, kultur, mobilitet mv. og at se regionen som en sammenhængende geografi blot med forskellige styrker og muligheder.

Grøn region

Landdistrikterne har et stort potentiale inden for bl.a. vindmøller, solceller og biogasanlæg som kan være med til at sikre rammebetingelserne for den fremtidige udvikling af en grøn region. Udviklingen af en grøn region stiller helt nye krav til specialiseret viden og faglært arbejdskraft samt beskæftigelse i øvrigt. Bagsiden af medaljen er de udfordringer, der kan opstå i konkurrencen om anvendelse af relevante arealer til andre formål.

Kompetent region

Det er afgørende for regionens udvikling, at der er mulighed for at uddanne sig, uanset om man bor i en større by eller et mindre lokalsamfund. Rekruttering af kvalificeret arbejdskraft i alle dele af Nordjylland, og alternativer til vandringen fra land til by kræver særlige tiltag. Nordjylland skal udnytte sine muligheder og potentialer på uddannelsesområdet i alle dele af regionen.

Der skal samarbejdes om at sikre adgang til efter- og videreuddannelse og erhvervsrettede kompetencegivende uddannelser i landdistrikterne, så Nordjylland har et bredt og geografisk dækkende udbud af kompetenceudvikling og uddannelses tilbud på alle niveauer.

Sammenhængende region

Sammenhængskraften i regionen er afhængig af gode forbindelser mellem byerne og de tyndere befolkede områder. God infrastruktur, kollektiv trafik og digital infrastruktur skal sørge for at borgere har god adgang til uddannelse, arbejde, lægebesøg og lignende uanset hvor de bor.

Færgeforbindelsen til Læsø sikrer tilgængelighed for borgere og besøgende og flere andre steder skaber færgerne genveje i Nordjylland. I den kollektive trafik vil fleksible produkter (Plustur og Flextur) i stigende omfang erstatte eller supplere den rutebårne bustrafik i landdistrikterne.

Kørsel der bestilles efter behov giver en række fordele, men også en formidlingsopgave i at gøre produkterne lettere at forstå og benytte.

Attraktiv region

Stedbundne ressourcer er særlige kvaliteter som bidrager til at definere et område. Det kan være enestående natur, særlige madoplevelser knyttet til et geografisk område, arkitektur, sportsevents eller kulturoplevelser i bredeste forstand. Store folkelige arrangementer der i kortere eller længere tid bringer folk sammen og sætter væsentlige emner til diskussion.

De stedbundne ressourcer findes i høj grad uden for de større byer. En bred vifte af kultur-, natur- og fritidstilbud styrker lokale fællesskaber og gør områderne attraktive for erhverv og bosætning.

TIDENS STORE UDFORDRINGER LØSES BEDST I FÆLLESSKAB

Fælles ramme og retning

Fællesafsnittet for de kommunale planstrategier og Regional Udviklingsstrategi har til formål at styrke en fælles ramme og retning for et samlet Nordjylland.

Med fællesafsnittet cementerer de nordjyske kommuner og Regionen et fælles fodslag og understreger vores fælles ansvar for at skabe markante forandringer.

De erhvervsrettede dele og den fysiske planlægning vedrører alene kommunernes indsats, mens de øvrige dele er fælles for kommuner og region.

Fællesafsnittet er udarbejdet af de nordjyske kommuner og Region Nordjylland i regi af Business Region North Denmark.

Udfordringerne og det stærke nordjyske fundament

I fællesafsnittet skitseres et udfordringsbillede, og hvordan det nordjyske fællesskab er stillet i forhold til at bidrage til løsningerne:

1. Vi skal minimere CO2-udledning og tilpasse os klimaforandringer

Der er sikret en rød tråd gennem de nordjyske klimaindsatser med ambitiøse mål, samarbejde om kommunernes klimahandlingsplaner og mål om selvforsyning med vedvarende energi i 2040.

2. Vi skal finde balancen mellem benyttelse og beskyttelse af vores ressourcer og arealer

Samarbejde om natur og multifunktionel areal-anvendelse på tværs af kommuner, dialog og samarbejde med landbrugssektoren samt samarbejde om at reducere belastningen af Limfjorden.

3. Vi skal sikre vilkårene for bæredygtig vækst og udvikling

Samarbejde skal gøre Nordjylland til Danmarks epicenter for grøn udvikling af bæredygtig mobilitet og samarbejde om at udvikle, tiltrække og fastholde kvalificeret arbejdskraft.

Klik her for at se fællesafsnit med de kommunale planstrategier, som findes i bilag 4.

PROCESSEN FOR UDARBEJDELSE AF STRATEGIEN

Der har været gennemført dialog med alle kommuner, og i en administrativ styregruppe med deltagelse af en række interessenter.

Et stort borgertopmøde blev afholdt den 21. januar 2023 inden udarbejdelsen af RUS begyndte.

Forslaget til RUS har været drøftet i de regionale politiske udvalg.

Ifølge loven skal forslaget til RUS godkendes i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Det er sket den 27. september 2023

Forslaget til RUS har været i offentlig høring i perioden fra den 2. oktober til den 28. november 2023. Der har været afholdt tre offentlige debatmøder, og alle interesserede har haft mulighed for at indsende høringssvar digitalt.

På den baggrund er det endelige forslag til strategien udarbejdet og godkendt af Regionsrådet den 18. december 2023.

Strategien gælder for den fireårige periode 2024-2027.

BILAGSOVERSIGT

Alle bilag til Regional Udviklingsstrategi 2024-2027 kan ses på rus.rn.dk

Integrerede bilag – en del af RUS:

Bilag 1: Nordjylland i dag

Bilag 2: Effekter og målemetoder

Bilag 3: De bærende principper, herunder verdensmål

Bilag 4: Fællesafsnit med de kommunale planstrategier

Associerede bilag – selvstændige men tæt tilknyttede planer og strategier:

Bilag A: Region Nordjyllands Uddannelsesplan 2024-2027

Bilag B: Region Nordjyllands Kulturplan 2024-2027

Bilag C: KKR og Region Nordjyllands Masterplan for Nordjylland – fælles om bæredygtig mobilitet

Bilag D: Bæredygtighedsstrategi for Region Nordjylland

Bilag E: Strategi for Jord og Vand i Region Nordjylland

REGIONAL UDVIKLINGSSTRATEGI 2024-2027

Region Nordjylland
December 2023

